WASHINGTON DC

І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXIX. Ч. 52. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 20-го БЕРЕЗНЯ 1962 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MARCH 20, 1962 No. 52 VOL. LXIX.

ПЕРОНІСТИ ЗДОБУВАЮТЬ ПЕРЕВАГУ В АРҐЕНТИСЬКИХ ВИБОРАХ

УРЯД ПЛЯНУЄ ПРОТИАКЦІЮ, ПЕРЕЙМАЮЧИ КОНТРОЛЮ В ДЕЯКИХ ПРОВІНЦІЯХ

Буенос Айрес, Арґентина. — У виборах, що відбулися 18-го березня в неділю, і в яких змагалися за перемогу прихильники колишнього диктатора Хуана Д. Перона з теперішнім демократичним урядом президента Фрондізі, пероністи виказують більшість в багатьох провінціях, і є небезпека, що вони можуть здобути більшість в парляменті. Вже певним є, що пероністи виграли вибори в таких провінціях, як Буенос Айрес і Сан Хуан, а ті обидві провінції творять поважний відсоток виборців, число яких виносить 9 500 000 в цілій країні. Пероністи мали майже всюди більшість вже кілька годин після відкриття виборчих льокалів, але уряд не признавася до цього. Найбільша перемога пероністів є в столичній провінції, де живе третина всього населення країни. Це перший раз від скинення уряду Перона. В 1958 році пероністи підтримували президента Фрондізі, який тоді дістав був 1 100 000 голосів. Але два роки пізніше прихильники Перона вирішили віддати при виборах білі картки, і тоді партія Фрондізі дістала в провінції Буенос Айрес тільки 500 000, а білих карток було — 861 000. В Арґентині існує обов'язок брати участь у виборах. Зорганізоване робітництво в більшості підтримує партію пероністів, яка називається Партією справедливости. Сам Перон перебуває на вигнанні в Еспанії, звідки керує рухом, який старається про його поворот до влади. Але це не буде легкою справою навіть при виборчій перемозі в цілій країні, бо військові кола заявили, що вони ніяк не зможуть допустити до того, щоб вернувся до країни колишній довголітній диктатор, який довів був країну до економічної й фінансової руїни. Теперішній уряд вже видав відповідні зарядження, які є в дійсності анулюванням виборів в тих провінціях, де перемогли пероністи. Згідно з урядовими зарядженнями, не зможуть обійняти урядування ті губернатори, які є прихильниками Перона. Пероністи у виборчій агітації виступили проти уряду Фрондізі за те, що він, нібито, запродав країну американським „імперіялістам", бо погодився прийняти американську допомогу від ЗДА на економічну відбудову Арґентини. Недільні вибори в Арґентині, на всякий випадок, не причиняться до стабілізації цієї країни, яка потребує спокою для економічного росту.

МекНамара про збройні сили ЗДА

Вашингтон. — Секретар оборони Роберт МекНамара заявив у пресовому інтерв'ю 17-го березня, що збройні сили ЗДА є такі „величезні", що ця країна могла б витримати несподівану ворожу атаку, і після того знищити зовсім СССР як теж протиставитись комуністичному Китаєві, який до того часу міг би мати також атомову зброю. МекНамара не згадував тієї погрози з 16-го березня, якою грозив цій країні Хрущов, хвалячися ракетою, яка робить перестарілими всі алярмові системи ЗДА і Канади. ЗДА при кінці цього року без окремої мобілізації зможуть протиставитись всім не-атомовим атакам одночасно на двох фронтах. Дотепер такої готовости у ЗДА не було. МекНамара твердить, що СССР боїться починати нову війну, бо знає, що ЗДА, навіть після несподіваної атаки, зможуть вповні знищити СССР, який не міг би використати тоді того, що йому вдалася атака на ЗДА. Тому СССР не може починати атомової війни, — твердить секретар оборони.

Рібікофф зрезиґнує зі становища в кабінеті, щоб прийняти сенаторську кандидатуру

Гартфорд. — Секретар здоров'я, виховання і добродійности Абрагам А. Рібікофф заявив, що він вважатиме за „велику честь", коли стейтова конвенція 14-го липня наименує його на кандидата на демократичного сенатора. Конґресмен - демократ Френк Ковальскі вже давніше повідомив про свою кандидатуру, одночасно ганьблячи Рібікоффа за те, що не заявиться ясно чи хоче бути секретарем чи сенатором. Заява Рібікоффа є відповіддю на нарікання конґресмена Ковальського. Минулого тижня секретар Білого Дому П'єр Салінґер сказав, що кожний член уряду, який буде кандидувати до Конґресу, повинен зрезиґнувати із займанованого становища. — Стейтова Демократична Конвенція складається з 953-ох членів, вона збереться в Гартфорді 14-го липня, щоб найменувати партійних кандидатів до Конґресу.

Пані Рокефеллер розвелася з нюйорським губернатором

Рено, Невада. — 16-го березня пані Рокефеллер дістала розвід з своїм чоловіком нюйоркським губернатором Нелсоном А. Рокефеллером, подаючи за причину „духову жорстокість" свого чоловіка. Губернатор через свого адвоката заперечив це твердження пані Рокефеллер, але не робив заходів, щоб втримати своє подружжя. З авторитетних джерел повідомляють, що це він пропонував закінчити подружній зв'язок, який тривав 31 рік. Розводова процедура тривала 23 мінути. З панею Рокефеллер були її два сини Стівен і Родман.

ПОЧАЛАСЯ ПЕРЕДКОНВЕНЦІЙНА КОНТРОЛЯ МАЙНА, ДІЛОВОДСТВА І ОРГАНІЗАЦІЙНОГО СТАНУ УНСОЮЗУ

Джерзі Сіті, Н. Дж. — В понеділок 19-го березня тут в головній канцелярії Українського Народного Союзу при 81 Гренд стріт почалася передбачена статутом звичайна передконвенційна контроля майна, діловодства та організаційного стану цієї великої організації. Контролю переводить Головна Контрольна Комісія, в склад якої входять: д-р Володимир Галан з Філядельфії, інж. Володимир Коссар з Вінніпегу, Петро Кучма з Ню Йорку, Петро Пуцило з Шикаґо та Іван Кокольський з Вунсакету, Ровд Айленд. П. І. Кокольський був обраний до Контрольної Комісії вже Головним Урядом на річних нарадах минулого року на місце, що звільнилося внаслідок вибору дотогочасного головного контролера інж. Степана Куропася на заступника головного предсідника на місце п. Йосипа Лисогора, що був обраний на головного предсідника на місце сл. п. Дмитра Галичина, який помер внаслідок нещасливого випадку в березні 1961. Головна Контрольна Комісія перевірить майно, діловодство та організаційний стан і поодинокі ділянки активности УНСоюзу і предложить відповідний звіт найближчій конвенції УНСоюзу, що має відбутися з кінцем травня ц. р. в Ню Йорку.

ЗДА пропонують СССР співпрацю в ділянці космічної програми

Вашингтон. — 17-го березня президент Кеннеді запропонував Хрущову 5-пунктову програму співпраці в дослідах над космічними просторами. Президент запропонував спільні досліди Місяця за допомогою ракет, висиланих на Місяць без пілотів. Цю співпрацю запропонував Кеннеді Хрущову 10 днів тому, але зміст того листа аж тепер опубліковано. З урядових кол повідомляють, що Хрущов досі не відповів на американську пропозицію. Співпраця мала б відбуватися в таких ділянках, як сателіти погоди, радіові стації для дослідів магнетичних піль, медицина космічних просторів і комунікаційні сателіти в космічних просторах. Президент висловив також був надію, на те, що можлива є співпраця американців із СССР в ділянці дослідів Місяця за допомогою ракет і сателітів, якими керуватимуть пільоти. Хрущов не відповів на американську пропозицію.

Мґр. Іван Телюк викладає соціяльні проблеми в Ню-Гейвенському коледжі

З Ню Гейвену повідомляють, що відомий союзовий і громадський діяч мґр Іван Телюк був заанґажований місцевим коледжом на викладача предмету соціяльних проблем на вечірніх курсах того ж коледжу. В січні ц. р. м-ґр Телюк одержав на тому коледжі диплом бакаляра з бизнесової адміністрації, про що інформував місцевий „Реджістер", подаючи рівночасно ширші інформації про студії „уродженця України". З цих інформацій виходить, що мґр. Ів. Телюк здобув фахову технічну освіту у Львові в роках 1941 - 43, а в рр. 1945 - 49 закінчив з дуже добрим успіхом Високу Економічну Школу, одержавши диплом економіста а в рр. 1949 - 1951 закінчив ще факультет права і суспільно - економічних наук на Українському Вільному Університеті в Мюнхені, одержавши академічний ступінь магістра економічно - політичних наук. Студії в ню-гейвенському коледжі відбув в рр. 1956 - 61, одержавши диплом з найвищими почестями. Студії продовжував вечорами, впродовж дня заробляючи на удержання своєї родини і себе самого. Заробіткова праця і студії не припиняли його громадської активности. Він від 1957-го року є головою Об'єднання Відділів УНСоюзу стейту Коннектикат і секретарем 414 Відділу УНС, є членом Ширшої Ради УККА, членом міської управи Ню Гейвену та заст. голови місцевого Українського Демократичного Клюбу. Своїми організаційними успіхами для УНСоюзу здобув собі місце в Клюбі Заслужених Союзовців та був обраний на делеґата на 25-ту Конвенцію УНС, що відбудеться в травні ц. р. в Ню Йорку.

УСК Ню Йорк переміг „Гунґарію" — чемпіона „Великої Десятки"

УСК Ню Йорк здобув минулої неділі 18 березня на своєму грищі в Коледж Пойнті велику перемогу над „Гунґарією", першуном „Великої Десятки" Німецько - Американської Футбольної Ліґи. Цією престижевою виграною з рахунком 3:1 в мистецьких змаганнях Ліґи УСК ще раз потвердив оцінки футбольних фахівців, що його репрезентативна одинадцятка є одною з найсильніших дружин футболу на Сході ЗДА. Мадяри вели до половини 1:0, мавши в тому часі вітер за союзника. Друга півгра принесла вирівняння зі стрілу В. Чижовича та двоє дальших переможних воріт зі сильних та цільних стрілів Лі та Бредлі. В показнику „Великої Десятки" УСК займає тепер четверте місце з точками 23:13 та відношенням воріт 44:26.

„Тризуб" Филаделфія скріпив дальшу свою позицію першуна Американської Футбольної Ліґи перемогою минулої неділі у Філядельфії над жидівською дружиною „Гакоаг". Ці змагання за першість Американської Ліґи закінчилися скромною перемогою „Тризуба" 1:0. Стрільцем переможних воріт з карного був Санчез.

„Чорноморська Січ" Нюарк програла минулої неділі свої чергові змагання за Чашу Стейту Ню Джерзі зі С. К. Елизабет 0:3. По цій програній в третій рунді гор за Чашу „Чорноморська Січ" відпала від дальших розгривок і цим закінчила свій сезон гор Ліґи та за Чашу.

В АМЕРИЦІ

● **Конґресмен-демократ Гейл Боґґс** із Ню Орлінсу повідомив, що президент Кеннеді зарезервував собі день 4-го травня на промову в Ню Орлінсі, в якій буде обобонятн законопроєкт про зменшення тарифових оплат в торгівлі з закордонними країнами.

● **Секретар оборони** Роберт МекНамара і голова Об'єднаних Шефів Штабу, зізнаючи в Палатній Комісії Закордоних Справ, твердили, що військова допомога закордонним країнам буде потрібна навіть тоді, коли б СССР вповні прийняв розброєневий плян, який предложили ЗДА. Уряд ЗДА плянує на військову закордонну допомогу видати $1.5 більйона.

● **Президент Кеннеді** погодився на те, щоб колишній яхт ЮСС Віллямсбурґ був використовуваний для наукової подорожі по Індійському океані. Цей яхт збудований 1931 року, але ним мало користувалися президенти ЗДА.

● **Секретар скарбу** Даґлес Діллон, зізнаючи в Палатній Комісії Способів і Засобів, твердив, що ЗДА мусять збільшити свій експорт, якщо схочуть виконати свої зобов'язання в ділянці національної оборони, допомоги закордонові і збільшування американських інвестицій в чужих країнах.

Женевська конференція перервала безуспішні наради на два дні

Женева. — Женевська 17-членна конференція для міжнародного роззброєння, яка розпочалась в минулу середу, після триденних безплідних промов перервала наради на суботу й неділю. Державний секретар Дін Раск у товаристві британського міністра закордонних справ лорда Гюма відвідав міжнародну виставку автомобілів, яка — до речі — цікавить швайцарів куди більше, як конференція роззброєння. Після того лорд Гюм полетів до Лондону на консультацію з прем'єром Мекмілленом. За західніми коментарями — члени Женевської конференції при всій її невдачі є „вдоволені" її тимчасовими вислідами, бо нібито виявилось, що большевики не хочуть зірвання тієї конференції тому, що Хрущову залежить дуже на новій конференції „на вершинах". Стало явно, що якщо Москва погодиться на контрольований договір про заборону детонацій, то зробити це може тільки сам Хрущов, а не Громико ані Царапкін. Але переважає опінія, що Совєти радше допустять до того, щоб ЗДА перевели заповіджені на кінець квітня свої атмосферичні детонації, щоб могти самим перевести також нову серію таких детонацій. Зате західні дипломати не певні, чи Хрущов дійсно підпише односторонній мировий договір з Східньою Німеччиною чи поступиться настільки в справі Західнього Берліну, що вможливить якийсь „модус вівенді".

В СССР переведено в неділю комедію виборів до Верховного Совєту

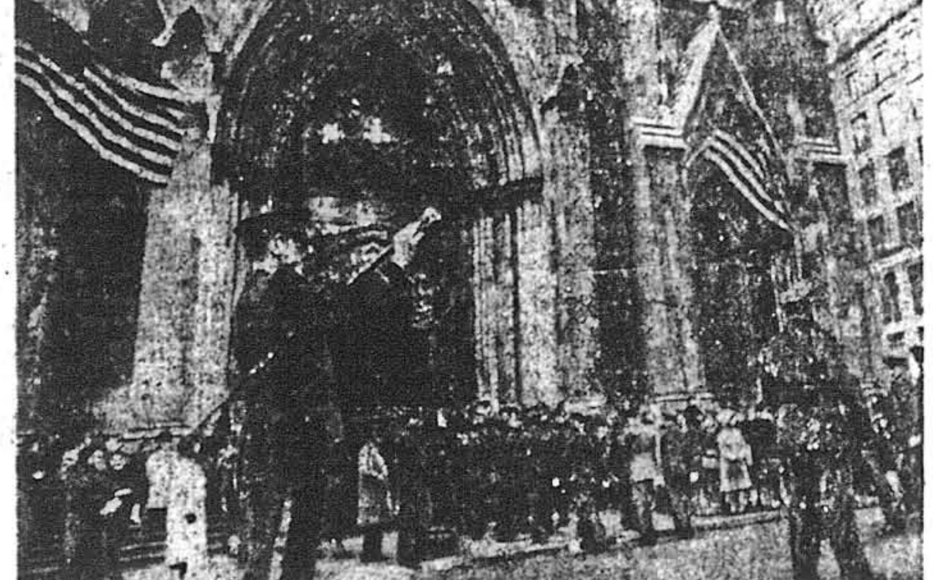
Москва. — В неділю 18 березня ц.р. переведено в Совєтському Союзі комедію виборів до Верховного Совєту з „кандидатами", що їх призначив комуністичний партійний секретаріят та на яких совєтські „виборці" голосували під моральним тиском в атмосфері поліційного режиму. У самій Москві було 2.600 виборчих домівок із будками до голосування. До виборчої домівки, в якій голосував Хрущов зараз біля Кремлю, допущено одинокого закордонного журналіста — представника британської аґенції Ройтера. Там же голосували два інші „проміненти" нинішнього большевицького режиму, Міхаїл Суслов і Димітрій Полянський, а також колишній прем'єр Вячеслав Молотов, що попав в неласку Хрущова за свою „антипартійну лінію", але живе на свободі в Москві. За офіційним проголошенням, до 2-ої години пополудні голосувало вже 90% москвинів. Щоб надати тим „виборам" урочистого настрою і виявити „народний ентузіязм" — большевики змобілізували скрізь по містах оркестри, які маршували вулицями, а вулиці були прибрані прапорами й портретами Леніна. За звідомленням західніх кореспондентів — багато „виборців" кидали картки до урн, не читаючи навіть, на кого голосують і не знаючи свого „кандидата". Інші входили до будки виключно на те, щоб прочитати прізвище накиненого партією кандидата.

Хрущов погрожує Америці „ґльобальною" ракетою

Москва. — Нікіта Хрущов, виголосивши в минулу п'ятницю двогодинну промову перед 6.000 виборцями Калінської области, де він „кандидує" як одинокий кандидат до Верховного Совєту, використав нагоду для серії нових погроз на адресу Заходу, зокрема Америки. Хрущов заявив, що СССР винайшов „ґльобальну" ракету, яка може окружити ґльоб і вдарити докладно у визначене їй місце. Тому — заявив він — здвигнена коштом багатьох мільйонів американська радарно-перестережна сіть в арктичній смузі, для перехоплювання вистартованих з СССР літаків і ракет, не має тепер ніякого практичного значення. Водночас він заявив, що вночі з минулого четверга на п'ятницю Совєти випустили нового штучного сателіта з різними інструментами. В Америці потверджено це, ствердивши, що три американські астрономічні стації почали стежити за летом сателіта, віддаленого від Землі найближче на 375 миль і найдальше на 600 миль. Хрущов кепкував з американської виборчої системи й американських партій, говорючи, що коли американські виборці мають до вибору поміж слонем і ослом (символами Республіканської і Демократичної партій), то совєтські виборці втішаються кращою „демократією". Хрущов заявив, що світ має виконати три найближчі завдання: 1) підписати мировий договір з двома Німеччинами й вирішити справу Берліну за совєтською рецептою, 2) перевести тотальне й ґенеральне роззброєння та 3) скасувати рештки колоніялізму. Хрущов промовляв у новій т. зв. конґресовій залі на Кремлі.

● *В Швеції почали випробовувати вакцину проти пістряка,* якою, покищо, нащепили 120 осіб у віці від 60 до 70-ох років. Цю вакцину винайшов д-р Бертіл Бйорклунд. До 1965-го р. нею мають нащепити 12.000 осіб. Вакцина складається з неживих клітин, що були з пістряком. Нею цікавляться у ЗДА

НЮ ЙОРК ПІД ЗНАКОМ СВ. ПАТРИКА, ПАТРОНА ІРЛЯНДІЇ

Ню Йорк. — Минулої суботи, 17-го березня, ця світова метрополія була цілком під знаком паради, що її влаштовується тут щорічно в честь Святого Патрика, патрона Ірляндії. Преса підраховує, що кругло 120,000 американських „айришів" взяло участь у параді по 5-ій евеню та що близько мільйон осіб приглядалося цій параді. В коментарях до паради згадувано, що в Америці є 20 мільйонів осіб ірляндського походження, включно з теперішнім президентом Джаном Ф. Кеннеді.

ФРАНЦІЯ Й АРАБИ АЛЬЖИРУ ПІДПИСАЛИ МИР, АЛЕ ТЕРОР ПРОДОВЖУЄТЬСЯ

Париж. — В неділю 18 березня ц. р. в Еліян ле-Бен, прикордонному швайцарсько-французькому містечку по стороні Швайцарії, після 12-денних довгогодинних і важких нарадах між представниками французького уряду і альжирсько - арабських націоналістів з закордонного тимчасового уряду Альжиру, підписано закінчення війни в Альжирі між Францією і мусульманськими партизанами та устійнено дальший формально - правний статус Альжиру. Війна в Альжирі тривала докладно сім років, чотири місяці і 18 днів, коштувала Франції коло сім більйонів долярів і десятки тисяч вбитих та сотні тисяч ранених, як також важку психологічну кризу. В годину після підписання того миру французький президент Шарль де Голь проголосив його в короткій радіо-телевізійній промові. Майже одночасно в Тунісі проголосив цю подію прем'єр згаданого мусульманського уряду Альжиру Бен Юсеф Хедда. Головою французької делеґації в затяжних переговорах з мусульманськими націоналістами був міністер для справ Альжиру Люї Жокс, а головою альжирсько - арабської делеґації віце-прем'єр уряду Альжиру Белькацем Крім. Президент Кеннеді негайно проголосив заяву, прославляючи ту угоду, як „історичну подію". Підписаний договір охоплює 5 статтей. *Сказано в них не тільки про припинення військових дій від понеділка 19 березня 12 години* вполудне, але й про кількамісячний перехідний стан до часу переведення плебісциту в Альжирі та про відносини, які мають настати у випадку, коли той плебісцит вийде у користь проголошення Альжиру самостійною державою. Обидві переговірні сторони прийняли згори, що існують всі шанси для саме такого висліду альжирського плебісциту, й тому погоджуються на існування самостійної і суверенної альжирської республіки. Вправді у тому договорі кажеться про свобідну волю альжирців вибрати собі устрій за своєю вподобою, проте водночас визначається демократичний характер того устрою за західнім зразком. Ґарантується безпеку життя і майна та свободу дальшого виконування своєї праці в Альжирі тамошнім французам, які матимуть до вибору — альжирське або французьке громадянство. В перехідній стадії правитиме в Альжирі французький високий комісар і тимчасовий уряд, зложений із мусульманських націоналістів, французів та „невтральних" мусульман. 12 членів того тимчасового уряду обрано відразу, але їхні прізвища здебільша засекречено. *Подано тільки до відома,* що головою того тимчасового уряду буде араб Абдеррахман Фарес, колишній скарбник мусульманської повстанської армії, освічений нотар, колишній президент самоуправного альжирського сойму, що був у франц. в'язниці. Його негайно звільнено, як теж звільнено і перевезено вже до Марокка Мохаммеда Бен Веллю і 5-ох інших альжирсько - мусульманських лідерів, що були в'язнені у Франції. Підписана угода вміщує постанову про взаємну широку політичну амнестію. Президент де Голь скликав вже на вівторок 20 березня парлямент для вислухання звідомлення про ті останні переговори і їх успішне закінчення, але затверджувати — чи відкидати — ту угоду буде не парлямент, а плебісцит у Франції, який — мабуть — відбудеться 8 квітня цього року. Хоч Альжир буде самостійний і матиме власну армію та закордонну політику, проте Франція зберігатиме там ще впродовж 15-ох років свої морсько - летунські бази. Для зберігання внутрішнього ладу буде створена армія силою 40.000 до 60.000 вояків.

Головну проблему становить тепер спротив французьких колоністів в Альжирі, з рядів яких рекрутується *Тайна Військова Організація, що діє терором. В усіх більших* містах Альжиру настав повний хаос, а в деяких із них, наприклад в Орані, французькі терористи стали повними панами ситуації, одверто перевіряючи прохожих на вулицях, видаючи їм свої „перепустки", роззброюючи поліцію і теризуючи ціле населення. В столиці краю, місті Альжирі французькі терористичні банди перевели в той сам час напад на всі існуючі в місті аптики і вбили там сімох арабських фармацевтів. Здогадуються, що в той безглуздий акт терору мав бути кривавою демонстрацією проти колишнього прем'єра альжирсько-арабського екзильного уряду, що його попередній прем'єр Фергат Аббас і теперішній прем'єр Бенюсеф Бен Хедда — були за фахом фармацевтами. Всі аптики в Альжирі закриті, так само, як всі школи, на знак протесту проти акції терористів, що кілька днів тому вбили шістьох альжирських педагогів — трьох французів і трьох мусульман. Після того, як проголошено французько-альжирську угоду, французькі терористи в Альжирі дали заклик до ґенерального страйку.

Ізраїль перевів збройний наскок на прикордонну місцевість в Сирії

Єрусалим.— В минулу п'ятницю — на Середньому Сході була тоді вже субота — досвідна ізраїльське змоторизоване військове з'єднання перевело наскок на сирійські фортифікації біля прикордонного сирійського села Ель Хурзі та поруйнувало їх. Той наскок був попереджений сильним артилерійським вогнем і налетом бомбардувальників. За ізраїльським твердженням в тому наскоку згинуло 30 сирійських вояків та 5 ізраїльських.

У СВІТІ

● **Новий бюджет Німецької Федеральної Республіки** (Західньої Німеччини) становить — в рівновартості американських долярів — 13,250,0000,0000, — найвищий бюджет тієї країни від кінця останньої війни. Він передбачає дефицит у висоті дол. 425 мільйонів, що його мають покрити краї, члени федеративної держави. 35% бюджету передбачено на оборонні цілі.

● **Пані Джаклін Кеннеді,** дружина Президента, знайомиться впродовж своєї двотижневої візити в Індії з різними екзотичними питоменностями тієї країни. Кормила слона, придивлялась факірові, що чарував сопілкою кобру, їздила на найбільш расовому коні індійської породи, возили її — вже у закритому авто і під сильною охороною — до дільниці нуждарів в Ню Делі, знімала черевики в буддійській святині.

● **В Ірані помер в минулому тижні Абольґассем Кашані,** колись одна з наймогутніших тамошніх політичних фігур, лідер мусульманів, який був засуджений на смерть британцями за участь у збройній боротьбі проти Британії перед останньою війною, — потім був союзником націоналістичного прем'єра Моссадека, врешті спричинився до його упадку. Кашані сам не знав, скільки йому років: помер у віці між 85-90 років.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25—Jersey City and Foreign Rates:: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J

В інтересі сірої людини

Звернення президента Кеннеді до Конгресу з минулого четверга мало офіційну назву „Про оборону інтересів консументів". Насправді це звернення, що мотивує низку зголошених специфікованих законопроєктів, має на увазі сіру людину, яка становить народну гущу, що — як ствердив Президент — покриває дві третини всіх видатків національної економіки, але в життьових своїх щоденних справах, які стосуються її кишені і здоров'я, не має права голосу і сама є предметом постійного й безсоромного визиску. Конкретно, мова йде про харчі, ліки, косметику, авта, телевізійні апарати, житлове домобудівництво.

В усіх цих ділянках людська винахідливість і техніка зробили такий поступ, що сіра людина не всилі докладно орієнтуватися у величезній кількості виробів, що їх пропонують продуценти. Консумент - споживач, сіра людина, мусить „на слово" вірити продавцеві, що закрадається в його довір'я найпринадливішою реклямою — і тією реклямою аж надто часто його обманює, з великою шкодою для його кишені та здоров'я. У своєму зверненні Президент навів, наприклад, що перед другою світовою війною в кожному американському „супермаркеті" — великій крамниці на засадах самообслуги — було пересічно 1 500 різного роду харчових продуктів, а нині є їх 6 000. Продуценти в завзятій боротьбі за ринок збуту стараються один одного перевищити у захвалюванні своїх товарів, замовчуючи подробиці, надзвичайно важливі для споживача: наприклад, про рід, призначення і наслідки хемікалій, уживаних в різних харчових продуктах. У ще більшій мірі це стосується косметичних виробів, які не тільки прикрашують жінок, але й приносять їм іноді важкі недуги. На прегарних пуделках подається зміст гігієнічних і косметичних виробів, який насправді є лише вигадливою реклямою даної фабрики. На два більйони долярів річно продається в Америці косметиків, які в поважній частині спричиняють подразнення шкіри, хвороби очей і волосся. Подібна історія з телевізорами: щойно купивши новий апарат, ви переконуєтесь, що він надається тільки для обмеженої кількости „каналів" і має ще й інші недоліки. Американський автомобільний промисел, один з наймогутніших у цілому світі, все ще кладе натиск передусім на такі моменти, які мають для покупців притягаючу силу — як потужність мотора, внутрішнє влаштування, гарний зверхній вигляд — але не безпеку моториста. Будівельні компанії й деякі бюра продажу ґрунтів і домів легковажать факт, що „дім" — це для мільйонів - мільйонів людей зміст їхнього життя, це не тільки стіни, але й родина, атмосфера, радість і відпочинок. Проте, ціни на доми, їхня якість і умови сплати здебільша такі, які кривдять покупців.

Президент закликає вжити законних заходів, щоб в усіх цих випадках взяти в оборону сіру людину. Він пропонує створити для цього нові аґенції і поширити можливості діяння існуючих. Це, безумовно, збільшило б ролю держави в справах внутрішньої продукції і торгівлі, і можна припускати, що з цих принципових причин пропоновані Президентом заходи зустрінуть в Конгресі критику. Можна сподіватися, що могутні хемічний, фармацевтичний, автомобільний і житлобудівельний промисли старатимуться через своїх „лабіїстів" звести до мінімуму практичне значення заповіджених Президентом контрольних органів. Взагалі, в американській дійсності треба буде ще довго - довго ждати, поки можна буде обмежити рекляму, яка тут є не тільки допоміжним чинником торгівлі, але й ділянкою економіки самою для себе. Тому годі сподіватися швидких практичних наслідків із пропонованих Президентом законних заходів проти обманювання в визиску сірої людини. Але треба привітати те звернення і ті старання, як доказ уваги до сірої людини.

Рекорд у невдачах

Успішні лети американських астронавтів Шепарда і Ґріссома в стратосферу і останній трикратний лет полковника Ґленна навколо Землі записані в історії, як безсумнівні рекорди в ділянці астронавтики. Відбулися вони на очах всього світу і їх докладний перебіг відомий усім, хто читає газети, слухає радіо чи оглядає телевізію. Не викликають ці американські лети сумнівів навіть у Совєтському Союзі.

Але, водночас із досягненнями ЗДА в космонавтиці починають привертати щораз більшу увагу світу невдачі, що ними були попереджені совєтські успіхи, зокрема лети Гаґаріна і Тітова, і західні науковці та експерти не перестають їх аналізувати.

Деякі висновки й дані з веденого спеціялістами розгляду совєтських невдач і успіхів в ділянці астронавтики опублікував цими днями відомий американський політичний тижневик „Ю. С. Ньюс енд Ворлд Ріпорт". Згідно з його ревеляціями большевики можуть хвалитися покищо одним безсумнівним рекордом в цій ділянці, а саме — своїми невдачами.

Про свої невдачі з ракетами й сателітами, в тому числі й з людьми, в їх леті навколо Землі чи в космічних просторах, большевики, як відомо, нічого не говорять, не розкривають перед світом не тільки обставин, в яких ці невдачі відбулися, але й самих невдач. Проте, кожна совєтська спроба, успішна чи невдала, докладно відома американським військовим і урядовим чинникам. Уряд ЗДА ознайомлений в подробицях з перебігом цих спроб, але не подає їх до публічного відома, щоб не здеконспірувати джерел своїх інформацій і методів, з допомогою яких він ці інформації здобуває. Цими джерелами є не тільки розвідка. Дуже докладні дані про перебіг кожної совєтської спроби, чи то з ракетою чи з космічним екіпажем, постачають також американські дослідні стації з радаровим, радіовим та іншим виряддям, розташовані в кількості понад сто по всій земній кулі. Давніше чимало інформацій про це постачали й літаки У-2, які реґулярно фотографували совєтські ракетно-сателітні бази. Не бажаючи, щоб Совєти довідались про те, скільки ЗДА про них знають, американські чинники воліють про це мовчати.

Проте, дещо із цих секретних даних відоме в загальних обрисах і публічній опінії у ЗДА. Так, наприклад, безсумнівним сьогодні є вже факт, що у вересні 1960-го року, коли Хрущов перебував в Ню Йорку, була випущена в СССР в орбіту навколо Землі космічна кабіна з людиною - астронавтом, але, пролетівши якусь сотню миль, кабіна впала і астронавт, очевидно, загинув. Потім відбулася ще одна спроба з людиною, але ракета взагалі не піднялася. Були цілком невдалими й дві спроби з випущенням ракет до Марса протягом п'ятьох місяців, від кінця 1960 і початку 1961 року. В 1961 р., 4-го і 12-го лютого, відбулися дві спроби, знову ж таки безуспішні, з випущенням ракет до Венери. З-поміж широко рекламованих большевиками випущень далекосяжних ракет в тихоокеанський простір щонайменше два були невдалі.

До цієї черги невдач деякі з американських спеціялістів зараховують також нібито успішний лет Гаґаріна. Не квестіонуючи відбуття лету самої кабіни, вони висловлюють чимраз виразніший сумнів, а то й певність, що сам Гаґарін не відбув того лету, а що його тільки підставлено на місце якогось робота або астронавта, який у висліді лету „Востока І" загинув. Тому вони і не вважають Гаґаріна першим совєтським світовим астронавтом взагалі. Існують деякі сумніви також щодо більш правдоподібного лету Тітова, викликані засекреченістю, в умовах якої відбувався і цей лет.

Усе це дає підстави до висновку, що коли Совєти і мають якийсь рекорд, то цілком незаперечний рекорд у невдачах.

„НАЦІЯ НЕ ПІДЕ ВЖЕ НАЗАД"

Опублікування „програми" комуністичної партії СССР, а в ній уступів з національної політики, привернуло увагу світової преси, занепокоїло національні еміграції і, — викликало досить бурхливий фермент серед „націоналів" у самому Совєтському Союзі.

Проте, реакція світової преси на цю нову програму була поверховна. Поминаючи захоплені вигуки комуністичних запроданців і „невтралістів", які скористали з нагоди, щоб виявити до Москви свої симпатії — навіть провідні західні часописи попросту кажучи, відмахнулися від тієї програми, не повіривши у московські грушки на вербі. Лише в деяких часописах появилися статті з глибокою й докладною аналізою, з якої виходить, що й через 20 років, в „царстві комунізму", совєтські громадяни ще тільки мріятимуть про американський життьовий стандарт. Щождо большевицької національної політики в наступних роках, то західніх політиків і журналістів ця справаназагал не цікавить.

Якась частина української еміграції, власне її преси, заплановану в московській програмі національну політику сприйняла з перебільшеним песимізмом і р е з и ґ н а цією. До певної міри так, як той наївний старий емігрант по відвідинах у Києві: „Таж яка там, пане, Україна. Там на вулицях навіть і не чути вже нашої мови". Ніби чути її було на кожному кроці у змосковщених ще за царів Києві, Харкові чи Одесі двадцять - тридцять років тому...

З дивною старанністю деякі наші публіцисти намагаються довести, що хрущовська русифікаційна політика вже привела на край загибелі українську мову і культуру на наших землях, а в найближчих роках остаточно знищить, знівелює українську націю, як поняття окремішнє від російської, чи пак совєтської, нації. Для цього ретельно визбируться совєтські статистичні дані, арґументи з совєтської літератури — і натомість цілковито замовчується — очевидно, за браком вірогідних інформацій — становище українського народу супроти зусиль і можливостей большевицького режиму. Так, нібито лише від хочу-не-хочу Хрущова залежить, чи існуватиме Україна, чи стане вона змосковщеною провінцією Росії, заселеною „совєтськими людьми".

Вивчати і досліджувати політику і задуми ворога — річ конечна. І наші совєтознавці в цьому напрямі ведуть поважну роботу. Але чи не є саме такий, як сказано вище, підхід до справи виявом комплексу меншовартости, перебільшенням спроможности „всесильного" большевицького режиму? Чи не є це недоцінюванням вітальної сили свого народу, який перетривав тисячоліття у найбільш несприятливих для існування націй умовинах, а таки зберіг своє національне обличчя? Чи не є це наслідком хронічної еміґрантської недуги — зневіри в собі і в своєму народові? Очевидно, є, але не завжди здаємо ми собі з цього справу, і навіть більше — це не перешкоджає нам гостро критикувати американських політиків за їхнє „угодівство" супроти червоної Москви.

Немає сумніву, що український народ „спускатися на дно" аж ніяк не збирається. Навпаки, є всі підстави твердити, що після смерти Сталіна Москва мусить з куди більшою увагою й повагою ставитися до його ще не висловлених уголос бажань і прагнень. І в Москві, треба думати, належно оцінили висліди всесоюзного перепису, до яких, на жаль, так легковажно поставилися за кордоном совєтознавці. А це ж ніби в плебісциті проголосував наш народ — за Україну, проти Москви. Маємо на думці всіх тих 32 мільйони людей в межах УССР і 5 мільйонів поза її межами, які в переписних листах записали себе, як українці, хоч кожному з них вільно було й вигідніше було причислити себе не до української нації, а до „вибраної", російської нації.

Хрущовські методи русифікації рафінованіші, обережніші й підступніші як сталінські („російська мова — друга рідна мова для не-росіян"), і розраховані вони не на ґвалтовне обмосковлення українського народу, а на необмежений в часі реченець. Та хоч і озброєний водневою бомбою, Хрущов супроти нашого народу слабший, як був Сталін, який міг плянувати виселення всіх українців на Сибір, слабший навіть, як був царський міністер Валуєв, бо, хоч би як хотів, ніколи не відважиться на валуєвське „нєт і нє было".

Десь наприкінці 20-их років поет Юрій Яновський писав: „Україна маяком стоїть — нація не піде вже назад!" (цитую з пам'яті — В. С-ко). В сучасній політичній атмосфері на українських землях є немало елементів з атмосфери тих 20-их років. І це тільки для того, щоб не відстати від історичних подій, щоб анектувати, „освоїти" той період, мусить тепер Москва реґабілітувати Куліша, Курбаса, навіть Олеся, цих донедавніх „буржуазних націоналістів". Мусить витягати з труни старого Скрипника і очищати його від „ухилів". І саме в цьому також виявляється підступність большевицької тактики, якої ми часто не добачаємо. Тактики, яка має на увазі не русифікацію передусім і за всяку ціну, а — асиміляцію зсередини, через стару, по-совєтськи інтерпретовану, і нову українську літературу, через національне мистецтво, позбавлене всіх національних первнів, через сфальшовану і відповідно спрепаровану історію України.

Москві не йде про те, щоб на Україні чи в Грузії перестали говорити по-українськи і по-грузинськи, йде їй головно про те, щоб думали там по-совєтськи. І про це виразно вказано в програмі КПСС, мовляв, єдиний світогляд — ось, що значить єдина культура, „наша, совєтська, соціялістична".

Згаданий вище фермент, що його викликало опублікування програми серед народів СССР, можемо бачити й оцінювати головно з офіційних совєтських джерел. Можна було б навести десятки прикладів, коли письменники, вчителі, агрономи, студенти, бібліотекарі виступали в пресі з листами, в яких обурювались проти засмічування української мови в телевізії і радіопередачах, нарікали на недостачу українських книжок у книгарнях і бібліотеках, вимагали українських фільмів. Усі ці протести, навіть перепущені крізь густе сито цензури, виразно розкривають цей фермент. Також варті під цим оглядом уваги деякі „бунтарські", як їх перебільшено оцінюють у нас, вірші молодих поетів. А останнім часом довкола програми КПСС, власне „національних" її уступів, ведеться приглушена дискусія між отими „чого ізволітє", завжди готовими перевиконувати партійні вказівки, і більш зрівноваженими, розумнішими, — тими, що, попікшись на Сталінові, злегенька — з ортодоксальної плятформи — дмухають і на Хрущова.

У „Свободі" зреферовано вже статтю з „Правди України" якогось І. Кравцева, валуєвського духовного внука. А в московській „Літературній Газеті" в такому ж, але ще виразнішому єдинонеділимському тоні виступив 6-го лютого цього року В. Бєляєв, енкаведівський письменник, автор антиукраїнської брошури „Під чужими прапорами". Свою статтю написав він під моттом, запозиченим з програми КПСС: „Партія й надалі буде боротися проти реакційної ідеології буржуазного націоналізму". Цілі комуністів, — пише Бєляєв, — відповідають найвищим інтересам нації. Однак, націоналісти, ці холуї імперіялізму, ці гробокопателі розквіту (?) тих самих націй, в імені яких вони

(Закінчення на стор. 3-ій)

СТАРІСТЬ І ДУХОВА АКТИВНІСТЬ

Протягом останніх ста років (1860 - 1960) пересічний вік життя людини подвоївся, границя старости значно пересунулася вперед. Коли у минулих сторіччях глибокої старости рідко хто доживав, тепер стало це звичайною річчю. Ще на початку цього сторіччя інакше дивились на вік людини, як тепер. Тоді дівчина у двадцять п'ять років була „старою панною", жінка коло п'ятдесятки — „старою жінкою". Це саме, з додатком яких п'яти років, відносилося й до чоловіків. Люди поза шістдесятку це були „бабусі" й „дідусі", які сиділи коло теплої печі і дожидали смерти.

Отже, часи змінилися навіть у відношенні до віку людини. Та це не є основним питанням, важливішим є питання, чи продовження віку людини корисне для загалу, для суспільности, чи людина старша віком має зійти з овиду громадського життя, чи її треба послати до дому старців на спочинок, чи так, як в ескімосів, залишити на поталу білим ведмедям, щоб не з'їдала запасів поживи, потрібної для молодих людей.

Це все залежить від двох факторів, пише німецький дослідник Г. Вольтерек: від фізичної і від психічної постави. З роками фізична спроможність людини слабшає, зате духова може зростати, залежно від того, чи вона використовує свою духовість. Людина, яка переходить на пенсію, не маючи ніяких духових зацікавлень, скоро вмирає, бо думка, що вона є „непотребом", прискорює кінець її життя.

Проф. Г. Аск-Упмарк дослідив, що дві третини університетських професорів у Швеції, а також у ЗДА, доживають до глибокої старости тому, що після переходу на емеритуру далі працюють науково. Отже праця мозку продовжує їх життя. Ця теорія є нова, бо давніше думали, що внаслідок постійної праці мозок зужи躬вається так, як зуживається кожна машина. Новіші досліди виявили щось зовсім інше. Коли частини людського організму перебувають в русі, м'язи їх кріпшають, і навпаки, коли вони бездільні, їх м'язи ниділоть. Для цього можна навести безліч прикладів. У птахів, які не літають, м'язи крил не розвиваються і вони втрачають можливість літати — домашня птиця, струсі, пінґвіни та інші. У тварин, які мало ходять, нидіють м'язи ніг — ластівки, колібрі, кажани, кити, тюлені і ін. Це саме відноситься й до людини: коли вона лежить у ліжку зі зломаною ногою чи рукою, м'язи цих органів нидіють і опісля треба їх направляти, щоб привернути їм давню силу.

Подібно і з мозком людини: коли людина не робить „мозкових вправ", не примушує його працювати, він скоро старіється і навіть деґенерується. Навпаки, праця мозкових клітин спиняє їх від старіння і додає їм життьової сили. Тому не треба давати клітинам мозку нидіти ані у молодому, ані в середньому чи старшому віці. Люди, які працювали до пізньої старости, не тільки довго живуть, але й далі можуть успішно працювати. Ось приклади:

Німецький поет Гете закінчив свого „Фавста" на 82-му році життя. Ля Фонтен написав свої останні романи між 70 і 79 роком життя, Сервантес закінчив „Дон Кіхота" на 68-му році, Ранке почав писати свою „Історію світу" на 80-му році, Лямарк закінчив семитомову „Історію безхребетних тварин" на 78-му році. Композитор Верді, який прожив 88 років, створив оперу „Отелльо" на 74-му році, а оперу „Фальстаф" на 80-му році життя. Славний музика Ліст, не зважаючи на дуже буйне й романтичне життя, дожив 75 років і був активним на музичному полі до останніх днів. З наших композиторів, які пережили тяжкі воєнні роки і тепер активно працюють, треба назвати С. Людкевича — 83 роки, В. Безкоровайного — 82 роки, В. Барвінського — 74 роки, Л. Ревуцького — 73 роки. Подібні приклади можна подати і з життя письменників, мистців та інших умових працівників.

Статистика виказує, що у ЗДА на 100 людей у віці понад 65 років працює 41, в Італії — 35, у Великій Британії — 32. Дослідник функцій мозку проф. Ф. Галстед з Шикаго, переводячи спеціяльні тести серед умових працівників, прийшов до висновку, що з-поміж 70-літніх і старших осіб є багато таких, що у них мозок працює не гірше, як у 30-літніх. При цьому проф. Ф. Галстед завважує: праця старших осіб не може бути поспішною і старші люди є продуктивні тільки у своїй фаховій ділянці.

Старих людей заганяє до гробу безділля, у якому вони почувають себе „непотребами", без життьової цілі. Тим то серед селян, які живуть у гірших обставинах і працюють „від сходу до заходу сонця", зустрічаємо більше людей старшого віку. Проте праця селянина не є працею виключно м'язів, але також і мозкових клітин.

Тому порада для людей старшого віку: не сидіти бездільно, бути активним у громаді, брати участь у її культурному житті, багато читати, і не давати завмирати клітинам мозку, бо це прискорює кінець життя.

О. З.

У СВІТІ ЧИТАЧА

Декому в альбом

Відкривати вже відомі речі не велика заслуга, перечитувати вже раз прочитане не завжди приємно. Але бувають книжки, які хочеться перечитувати ще й ще, бо за кожним разом відкриваємо в них нові вартості, нові думки. Багата публіцистична творчість призабутого, а такого яскравого своєю індивідуальністю, своїм творчим розмахом і вірою в свій народ, в його призначення поета, письменника й історіософа, як Юрій Липа, належить саме до цього роду лектури.

Пригадувати собі його думки корисно, зокрема, під сучасну пору, коли новітні великодержавницькі концепції виключають зовсім з-під розгляду українську проблему, коли справді „загублена" українська людина мусить напружити всі сили, щоб знайти себе в сучасності.

Писання Юрія Липи пройняті саме отим бажанням (за його ж власним висловом) „знайти себе в сучасності". Сучасність Ю. Липи — тридцяті роки між двома війнами і сама друга світова війна — доба фашизму, расизму, сталінізму з їх концепціями підбою світу, з велетенським спалахом людських пристрастей — втягала у свій вир навіть великі уми. Вона заторкнула й Ю. Липу, що й собі шукав первнів української раси і в добрій вірі змагав усіми силами очистити її від усяких домішок, щоб ясніла, як самоцвіт, призначений для великої історичної місії народу. І якщо в тому і в деяких його геополітичних к о н ц е п ц і я х знайде сьогодні читач недомовлення або схематичність, то це — данина часові. Основне ж змагання Ю. Липи обмити духово український ідеал („Поможи, Боже, вмивати, і то духово вмивати!") — це те, що залишається як постійна вартість його творчости, що зворушуватиме читача кожночасно. „Колеса воза історії часто котяться баюрами і захляпують не одну ідею, не одного керманича. Зрештою, багато злого роблять і слабі нерви людей без відповідальности. Тим часом під болотом і брудом не раз криються відвічні українські цінності".

Джерелом надхнення Ю. Липи, його здібности відрізняти велике від малого і, не витрачаючи часу на партійні спори („Життя людське коротке, а сварки безконечні"), висловити глибший, синтетичний погляд на сучасність — були відкриття новітньої української археології, що дала одність панорами історичних дій на терені України впродож 3-4 тисячоліть, що дала, за словами Ю. Липи, „віру в одність українського організму". Ця радість і гордість з своєї рододавности, що стала творчим підґрунтям української поезії тридцятих років, вилилася в творчості Ю. Липи саме в публіцистичній формі. І тут, попри всі її нерівності й недомагання, і вся її краса, вся сила поета, мислителя, візіонера, що іноколи помилявся, але ще частіше виявляв подивугідне відчуття прийдешнього, для якого й віддав своє життя.

Два уривки з „Призначення України" нехай будуть зразком багатства спостережень та актуальности писань поета-історіософа. Ось один, наче написаний тому двадцять років сучасній українській еміграції в альбом:

„...треба глибоко відчути свою батьківщину як цілість. Не даром на вигнанні пізна-

(Закінчення на стор. 4-тій)

о. Мелетій М. Соловій, ЧСВВ

МИТРОПОЛИТ ЙОСИФ, ЯК БОГОСЛОВ-НАУКОВЕЦЬ

Доповідь на науковій конференції НТШ 17. II. 1962 р.

(4)

У доповіді на тему „Погляд на нез'єдинені і з'єдинені Церкви Сходу і догматичні різниці між ними", а ще більше в дискусії над тією доповіддю, митр. Йосиф виклав докладно свої погляди в обрядово - літургійній справі, що знайшли загальне признання між учасниками З'їзду і увійшли до резолюцій - постанов З'їзду.

Обрядово - літургійного питання торкнувся митр. Йосиф ще в 1942 р., а саме у своїй знаменитій статті в „Б о г о с л о в і ї" (том XVII-XX, 1939-1942, кн. 2-4, Львів 1943) під заголовком „Обрядова однообразність". Шкода, що цей — останній том — „Богословії", який вийшов у розгарі другої світової війни, майже недоступний для ширшого загалу. Стаття про обрядову однообразність — як і всі інші попередні праці митр. Йосифа — визначається глибоким знанням справи, стисло науковою методою тверезим підходом до справи і виключенням із наукової дискусії всяких дрібничкових та емоційних чинників.

Характеристика науково - богословської творчости митр. Йосифа

Наш огляд науково - богословської спадщини митр. Йосифа не був би повний, якби ми бодай не згадали деяких інших його праць і розвідок, в яких він порушує різні богословські, філософічні та інші наукові проблеми. Сюди слід зачислити апологетичну брошуру „Віра і наука", що вийшла у бібліотеці „Дзвонів" ч. 12, Львів 1935 р. Свої спостереження із подорожей по чужих країнах митр. Йосиф висловив у двох книжках: „Паломництво до св. Землі" (Львів 1935, стор. 200) та „Подорож до Англії" (Львів 1936, стор. 128). Крім того митр. Йосиф зладив у серії „Богословія" такі наукові збірки про наших світлих церковних мужів: „Св. Свящ. Йосафат Кунцевич. Матеріяли і розвідки з нагоди ювілею (300-ліття смерти)", Львів 1925, стор. 262; „Митрополитові і Батькові народу в двадцятьп'ятьліття вступлення на Митрополичий престол, 1901-1926 (у „Богословії", том IV, кн. 1-2, стор. 256, Львів 1926); „Кілька дат із життя луцького єпископа Йосифа Боцяна" у серії статтей з нагоди смерти сп. Боцяна (в „Богословії", том V, кн. 2-3, 1927, стор. 65-76, Львів 1927 р.).

Коли візьмемо до уваги, що протягом 20 років митр. Йосиф був редактором науково-богословського журналу „Богословія", де вмістив десятки довших та коротших рецензій на різні богословські книжки, твори й розвідки, як теж оглядів богословського життя на Заході та звітів про діяльність Богословської Академії у Львові, — то будемо мати бодай приблизний образ його величезної працьовитости та плідної письменницької діяльности. Покищо ніхто не дав нам повного бібліографічного покажчика всіх творів митр. Йосифа, але при наших — дуже поверхових обчисленнях — є їх понад 150, і всі вони писані рукою вправного майстра богословської думки.

Вкінці ще декілька загальних уваг про характеристичні прикмети науково - богословської діяльности митр. Йосифа. Вже в бігу нашої доповіді ми старалися підкреслити деякі характеристичні риси наукової праці митр. Йосифа. Ми звернули увагу на його просто енциклопедичну богословську освіту. Та не тільки в ділянці богословія митр. Йосиф був основно очитаний, але теж знав він добре церковну історію і Заходу і Візантії і, зокрема, слов'янського Сходу. Був любителем мистецтва й літератури і завзято вивчав клясичні та живі европейські мови. Був це всесторонній ум, з великими зацікавленнями, з шириною і глибиною погляду, завжди відкритий для поглиблення скарбу знання і завжди сприйнятний для чужої думки. При своїй величезній освіченості та невсипущій пильності митр. Йосиф був типом може аж надто скромного науковця, завжди дуже обережного і оглядного у висловлюванні своїх поглядів.

У митр. Йосифа зустрічаємо рідке вміння розрізняти суттєве - істотне від того, що змінне і несуттєве. Завдяки цьому він у догматичних спорах між Сходом і Заходом та в інших контроверсійних питаннях знаходив більше того, що єднає противників, ніж того, що їх роз'єднує. У богословських питаннях він пильно вмів відрізняти навчання Церкви, засноване на св. Письмі, церковному переданні та творах св. Отців, себто догматичне навчання від т. зв. теолоґуменів, себто опіній тих чи інших богословів, а вслід за тим вмів належно оцінити не раз і вікові упередження, пересуди, безпідставні обвинувачення і закиди східніх письменників проти західніх, як теж західніх проти східніх. З цього погляду він дуже багато має спільного з ментальністю Слуги Божого митр. Андрея Шептицького, як теж багато подібностей можна знайти між ним і знаменитим російським богословом, філософом і мислителем Володимиром Соловйовим.

Те, що, на мою думку, можна найкращого сказати про богословську і наукову діяльність митр. Йосифа, буде мабуть те, що він уважав завданням науковця і богослова беззастережне с л у ж і н н я Правді. Девізою його цілого життя і наукової праці були євангельські слова: „Пізнайте правду, і правда визволить вас..." Це пізнання правди уважав він дорогою до майбутнього зближення та об'єднання християнського Сходу із Заходом. Пізнання правди було його амбіцією впродовж довгої професорської, ректорської і архипастирської діяльности, і любов до правди старався він защепити в усіх тих, що з ним жили, кого він виховував або заправляв до наукової, богословської чи священичої діяльности. Він — жрець Святої Правди — став жертвою за цю правду, бо ось уже 17 років за допустом Божим страждає за правду своєї Церкви, у глибокому переконанні, що це — тільки відмінна форма служіння Правді, а правда є одна і вона є Божа!

З нагоди 70-ліття життя митр. Йосифа та 50-ліття його науково - богословської діяльности можна б про нього сказати словами поета:

„Вся сила моя пішла
на роботу,
З обличчя, як сльози,
течуть на покоси
Струмочки гарячого поту...

Та про мене в них
згадка не загине,
Після мене ще довгі години
Моє діло не вмре серед них.

І скінчимо словами самого митр. Йосифа з його передмови до „Науки про Святі Тайни": „Світло Небес нехай освітить путь Правді!"

БЕРЕЗЕНЬ — МІСЯЦЬ ШЕВЧЕНКА! НАШИМИ ЩЕДРИМИ ПОЖЕРТВАМИ ЗБУДУЙМО У ВАШИНГТОНІ ПАМ'ЯТНИК ДОСТОЙНИЙ ВЕЛИКОГО КОБЗАРЯ, УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ ТА СТОЛИЦІ АМЕРИКИ!

Степан Куропась

ШИКАҐОВСЬКА ХРОНІКА

Ми у світлі чисел Народного Фонду УККА виглядаємо дуже бідно. В статистичній праці Степана Шипилявого з Воффало, **велика** громада Шикаґо веде перед, бо зложила найбільше гроша на Народний Фонд. Це не означає, що пропорційно до числа українців і організацій вона зложила найбільше. За 1959 рік лише 514 шикаґовських українців заплатило свій національний даток, а разом всі платники і всі організації та імпрези вплатили в тому році до Фонду $ 5,706. Коли порівняти Шикаґо з Філядельфією, Дітройтом, Воффалом, а навіть з малими містами Ембридж чи Карнеґі, то Шикаґо далеко позаду.

Спортове Товариство „Леви", яке має навіть свій власний союзовий Відділ цього ж імени, відбуло в неділю 25 лютого свої річні збори. Збори можуть бути приміром, як треба їх вести. Все наперед до деталів упляновано. Зборами вміло проводив мґр. Припхан. Номінаційна і інші комісії підготовили збори: нову управу і 32-сторінковий друкований звіт з діяльности за минулий рік. Славне колись товариство, що навіть до Сан Франсіско їздило слави добувати, віддало свою славу філядельфійському „Тризубові" в останньому році недомагало, але все таки задержало 5-те місце „Мейджор Дивіжен" в лянці копаного м'яча. „Леви" грали вже не раз за перехідну чашу УНСоюзу. 1962-го року за успішну працю для УНСоюзу, „Леви" дістали нові уніформи, які шиються для них в Европі. Батько Союз вміє оцінювати працю для громади. — Журбою „Левів" є справа не лише змагань, але і власної домівки. Домівка „Українська Беседа" коштує за 12 літ 30 тисяч долярів титулом чиншу, а за ті гроші можна було мати свою власну, нову, модерну домівку. Нова Управа, яку очолив проф. Іван Красник, що є рівночасно фінансовим секретарем „Левів" 399-го Відділу УНСоюзу, має подбати про вихід з ситуації. Знаючи проф. Красника як такого, що думає, а не лише „морщить" чоло, треба надіятися потрібної розв'язки власного дому.

Баль лікарів і ветеранів, що відбувся в суботу, дня 24-го лютого, був атракцією цього року, не тому, що відбувся в середмістю у великому готелі і не тому, що пані були в довгих сукнях і „мінках", а чоловіки в токсідах, а тому, що 21 молода дівчина дебютантка була **представлена** присутнім. Для молодих дівчат, — це важлива хвиля, а для їх матерів і батьків радість і багато праці. Учительська Громада, що інспірувала цю імпрезу, має людей, що думають. Бенкет, добра оркестра п. Чижика, а навіть „коктейл" були бездоганні. Започаткував розваговую чи концертову частину імпрези соліст д-р Рудавський. Його „Синя мічка" все справляє миле враження, бо пригадує, що Україна, це нація в поході, і що багато нашої молоді — наших лицарів пропали як камінь в річку. Він добре вміє в пісні інтерпретувати цю українську траґедію. — Мають лікарі теж власного скрипаля в особі д-ра Осипа Шандра. Не знаю, коли він поза лікарськими обов'язками має час **практикувати** ще й скрипку, але він її опанував не гірше своєї професії. Було насолодою його слухати і на „сцені" він був собою. Як кожна імпреза, баль мав недоліки. Бо чому 21 дівчину і 23 хлопців (двох в резерві) не можна було посадити при столі разом з гістьми, щоб і вони були на концертовій частині?! Треба теж на другий рік шукати більшого місця, бо 400 душ цього року душилися, а на другий рік буде більше, бо підростають нові дівочі сили і люди привикають до імпрези і зачинають її любити. Не знаю всіх, хто трудився для імпрези. Бачив я, що д-р Барановський, д-р Помірко і д-р Ткачук від ветеранів та лікарі д-р Бартошко, д-р Калинок, д-р Дачишин, д-р Городиловський, д-р Горчинський, д-р Хрептовський і проф. Антонович були **зайняті** різними справами, промовами і т. п. — На маргінесі виступу дебютанток, ще довго до імпрези йшли переговори на тему: чому Лікарське Товариство має мати монополь на таку імпрезу? Чому молодечі організації не мають зробити з цього матеріяльні і моральні атути?

Виграли лікарі, бо молодечі організації не мають своєї Ради для справ молоді, яка вміла б зайнятися справою. А була колись Рада і навіть журнал „Сковп" видавала. — Дебютантки є переважно членами Пласту і Обнови. Була одна сумівка, і одна з Марійської дружини. Бракувало МУН-у і ОДУМ. — Імпреза буде в Шикаґо постійною, бо вона потрібна тут так, як і в інших містах. Українці теж мають свою еліту, без якої нація не може існувати.

Квартальник „Трайдент", зимове число, появилося знову заходом організації МУН. Інтересний зміст цього числа завершує стаття під заг. „Чи американські діти вчаться правди про Україну? Ні! Їх учать, що совєтські республіки добровільно злучилися, що Україна, — це край на краю і багато дінших неправд, які спростовує „Трайдент". Тому не дивуймося, що маємо американських анафельбетів, що маємо „Лайф" і „Тайм", що маємо державних діячів, які твердять, що Україна не існує! Їх так вчили! А нам в Америці треба їх наукові досягнення розвінчувати журналами в англійській мові, бо української вони не знають. Тому добре робить МУН і заслуговує на **підтримку**. Америка, — це велика сила, і нам її треба здобути і вчити її правди про Україну. Це наше завдання, — інакше в будучій **війні** Америка і її Раски будуть проти нас. Нам треба, щоб впливові люди такі, як Норман Росс, думали про Україну так, як ми. Його стаття в „Трайдент" свідчить про те! Але над ним працював о. Орест Кулик з православної парохії на Ворнсайд Шикаґо.

Багато балів з котильйоном або без відбулися в нас в зимовому сезоні. Деякі з них, як от Клюбу Львовян чи Братства Дивізійників були численніші, інші менше численні. Чи потрібні балі? Безперечно для життя треба теж танку, розривок і т. п. А для організацій треба грошей. Мають такі балі рацію і люди повинні їх підтримати, коли дохід йде на якусь добру справу — інвалідів, хорих, позич молоді і т. п.

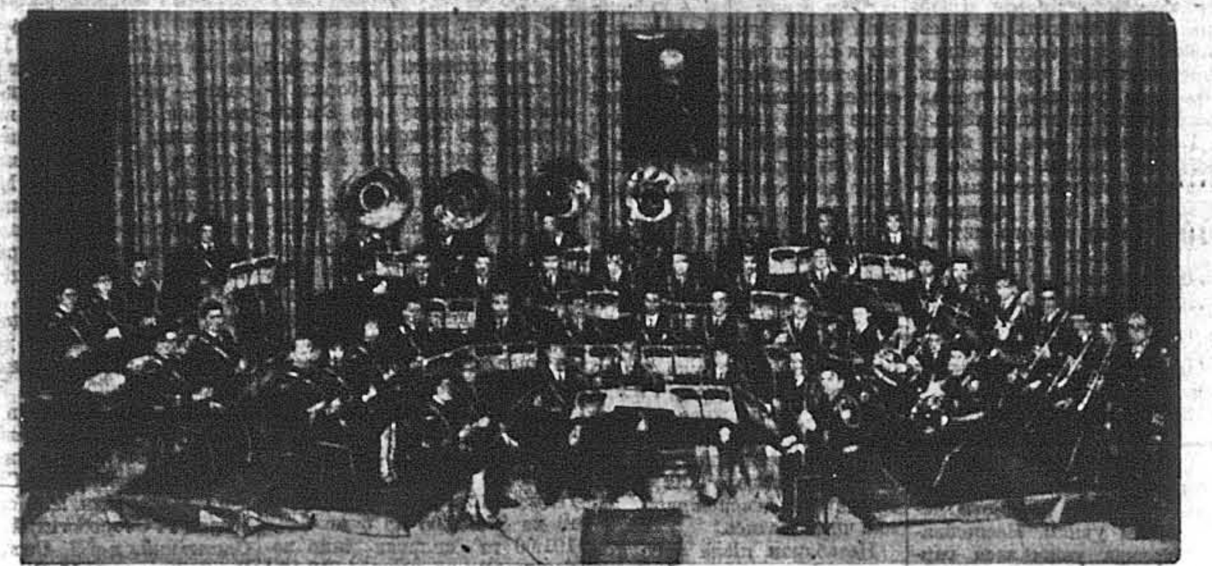
Інтересний експеримент створила в Шикаґо Шкільна Рада. В публичній школі Теннісон на Сакраменто бульварі серед дітей негрів заведено українську мову. Шкільна Рада міста пропаґує навчання різних світових мов, але бракує вчителів. Української мови вчить там союзовець Мирон Куропась. Діти говорять і співають по українськи, і мова їх бездоганна, бо „молоді ще язики". До школи прийшли на інспекцію дві жінки зі Шкільної Ради. Їм дивно було, як можна вчити української мови, а не російської, бо на їх думку є лише російська мова, а українська така сама, як російська. Іспит учнів виявив, що інспектори жидівського роду, хоч знали російську мову, не розуміли лекції. Призналися вони, що українська мова таки відмінна, але радили вчити по російськи, а не українськи.

Фільм Живописна Україна монтується в нас стараннями Шонк Фото Студіо. Я був на перших спробах цього фільму, якому ще багато бракує і який ще невикінчений і не пов'язаний з собою. Знимки наших поетів, мистців, різних видань і авторів, та малярів можна буде бачити у звукофільмі, який досі німий. Образи з життя української молоді в нашій громаді, їх імпрези, товариське і родинне життя дотепер лише скелет без пов'язання і гармонії. Треба ще багато праці рук і розуму, а найважніше теж гроша і часу, щоб з фільму „були люди". Творцеві Шонкові треба терпеливости, і якщо він знає, чого він хоче, то він те створить.

Ненормальні атмосферичні опади, а по нашому сніг, поблагословив нас в цьому сезоні щедро. Досі мали ми 51 цаль снігу і не знати, коли це скінчиться. Зі снігами прийшли морози і коли вірити борсукові „ґравнд гоґ" — стихія потриває до 15 березня. Місцеві газети і літакові компанії стверджують, що в боротьбі між „джет ейдж" і „айс ейдж", виграє природа, а люди і техніка програють.

Масковий Баль Нової Сцени відбувся в суботу 3-го березня в залі собору св. Володимира. Оркестра маестра Чижика в масках вив'язалася добре. Нова Сцена з її директором пані Емілією Кулик в нас захопила монополь на того роду розвагову імпрезу. Є в нас багато балів і всі вони потрібні, але баль Нової Сцени сповнює ще й іншу місію. Звісно, що театр потребує все опіки, а навіть субвенції держави, бо громадянство не все доцінює ролю театру у вихованню молоді. Тому розвагові імпрези шикаґовської театральної трупи є обчислені теж на матеріяльні користі. Імпреза вдалася. Першу нагороду масок одержав п. Мотулко як індіянин, а другу пані Кулик. Від'ємною стороною імпрези був брак масок. Всього 10 пар, тай і тих можна було відразу пізнати — такий тепер вік, що й маскуватися важко.

Новий Відділ УНСоюзу, ч. 139, сворився у нас під назвою Українська Оркестра. Навіщо нам нового Відділу? Вже і так маємо їх у метрополії Шикаґо 23! Річ у тому, що УНСоюз росте і іде на зустріч потребам не лише обезпечення, але й культури, науки і спорту. Українська Оркестра під проводом проф. Барабаша і його першої руки Пителя, — це давно знаний твір не лише в Шикаґо, але і в Америці і Канаді. Минулого року Вінніпеґ і Торонто мали нагоду нею любуватися. Новий Відділ, — це в цілості оркестра, що вступила в ряди УНСоюзу „ен ґро". Двадцять сім нових членів, це лише добрий початок для наймолодшого Відділу у нас, який щиро вітаємо!

Новий Відділ УНСоюзу ч. 139, який називається Українська Оркестра і нараховує 27 членів, які є і членами оркестри.

ПРОВІД ЗЧ ОУН ПРОГОЛОСИВ ЗВЕРНЕННЯ В СПРАВІ АКЦІЙ ПРОТИ РОСІЙСЬКОГО КОЛОНІЯЛІЗМУ

Провід Закордонних Частин Організації Українських Націоналістів розіслав до преси й опублікував окремими летючками звернення в справі акцій проти російського колоніялізму. В основній частині цього звернення показано розвиток і тенденції російського імперіялізму і колоніялізму в минулому й тепер і з'ясовано ставлення західнього світу до актуальних у зв'язку із цим дій і намагань Москви. Стверджуючи чималі успіхи з проведеною досі українською роботою в ЗДА, Канаді, Великій Британії та інших країнах по лінії демаскування російського колоніялізму в Україні, у зверненні висловлено в дальшому необхідність скріпити ще більше український фронт проти толерування російської імперії і розгорнути цю акцію разом з чужоземними противниками російського колоніялізму — ще могутніше, різними методами і формами. „Пригожа пора для цього надходить тепер — сказано в заключних уступах звернення. — Це зобов'язує всіх українців у країнах їхнього поселення не лише всебічно підтримати акцію проти російського колоніялізму, але й залучити до неї найширші кола своїх і чужих громадян. Докладім з нашого боку всіх зусиль, щоб ця проблема не сходила з порядку дня міжнародної політики, доки не буде проломаний у світовій опінії мур ігноранства і промовчування української справи, і доки не будуть в міжнародній політиці поставлені вимоги і прийняті практичні заходи в напрямі засудження і ліквідації російського колоніялізму". Для здійснення потрібних в цьому напрямку завдань провід Закордонних Частин ОУН:

„Закликає всіх українців, без уваги на партійно-політичну приналежність, всі українські установи і організації в вільних країнах світу активними діями повести боротьбу проти російського колоніялізму; вважає за корисну і доцільну протестаційну акцію проти російського колоніялізму, що її ведуть інші політичні середовища; закликає ввімкнутися в спільну антиколоніяльну акцію народів АБН і спільними акціями підкреслити, що концепція розподілу російської імперії на національні держави за етнографічним принципом — це наша політична концепція; закликає підтримати політичних діячів західніх народів у їхніх виступах проти російського колоніялізму".

Новий Відділ УЛТПА на Ровд Айленді і в Массачусетс

Українське Лікарське Товариство Північної Америки збільшилось ще на одну клітину — Відділ на Ровд Айленді і Массачусетс і з осідком у Провіденсі, Р. А.

На згаданих теренах живе понад 20 лікарів - українців. Усі, за вийнятком кількох — нові еміґранти. За зорганізовання Відділу взявся д-р Тарас Ганушевський.

Збори відкрив ініціятор д-р Т. Ганушевський, прочитавши письмо Головної Управи УЛТПА та познайомив присутніх зі статутом Т-ва. На предсідника зборів одноголосно запрошено проф. д-ра Івана Базилевича, а секретарював д-р Ярослав Коропей. По живій щиропріятельській дискусії приступлено до вибору Управи Відділу, де одноголосно обрано: голова — д-р Тарас Ганушевський, заступник голови — д-р Іван Дідюк, секретар — д-р Ярослав Струмінський, скарбник д-р Ярослав Коропей. До Контрольної Комісії увійшли: проф. д-р Іван Базилевич, д-р Валентин Клименко і д-р Яків Писар.

Рішено на зборах Відділу, що його назва буде звучати: Українське Лікарське Товариство Північної Америки — Відділ на Ровд Айленті і в Массачусетс, але ціллю Відділу є, щоб за згодою Централі УЛТПА зорганізувати Відділ на цілу Нову Англію. — Збори відбулись в домі д-ра Ганушевського 18 листопада 1961 р. По зборах було гостинне прийняття, за котре щира подяка пані д-ровій Ганушевській.

20-го січня 1962 р. відбулись ширші товариські сходини всіх членів УЛТПА Відділу на Ровд Айленді і Массачусетс. Були і запрошені гості. Сходини мали честь вітати в себе д-ра Ростислава Сочинського, голову УЛТПА, який не пожалував свойого труду і приїхав на сходини із своєю дружиною.

Сходини відкрив д-р Т. Ганушевський, вітаючи всіх присутніх, і представляючи їм голову УЛТПА д-ра Сочинського, котрий побажав від централі УЛТПА багато успіхів новозаснованому Відділові.

Після спільної вечері, був обмін думок між членами Відділу УЛТПА і гістьми, що були представниками українських організацій. — По живій дискусії присутні провели веселий час, танцюючи до першої години по півночі.

Д-р Іван Дідюк

„НАЦІЯ НЕ ПІДЕ ВЖЕ НАЗАД"

(Закінчення із стор. 2-ої)

хотіли б виступати, все ще не припиняють . . ." і т. д. Отже, з місця розкриває себе автор, як україножер, яке все українське ненавидить. Сидячи у Львові, він продовжує там діяльність членів Союзу Руського Народу.

До цього хору перевиконувачів хрущовських плянів приєднався в „Літературній Газеті" також кавказький „націмен" А. Аґаєв, письменник, який у своєму рабському сервілізмі перед Москвою захопився спеціяльно отим місцем у програмі КПСС, де сказано: „зближенню націй і народностей нашої країни сприяє культурне будівництво і ідеологічна робота". З цього кавказький малорос Аґаєв робить висновок, що задля добра комунізму треба, щоб усі совєтські письменники покинули писати своїми мовами, а перейшли на мову російську.

І тоді „задля рівноваги" московські диригенти цієї дискусії випускають на кін російського письменника В. Солоухіна в тій же таки „Літературній Газеті". Обережно й делікатно Солоухін присаджує надміру ревного Аґаєва, завважуючи, що в своїй статті він „вульґаризує" деякі моменти з програми КПСС. „Щождо основних його положень — пише далі Солоухін — ніби навіть рецептів, то, мені здається, нічого цього робити заради збільшення культури не треба. Не знаю, яка користь була б нам, якби раптом український письменник Олесь Гончар почав писати по-російськи . . ."

Варто навести довшу цитату з цієї статті В. Солоухіна:

„Значить, для будівництва єдиної інтернаціональної культури треба думати про виховання в людях єдиного інтернаціонального світогляду, а не про стушовування національного кольориту. В усьому ж іншому хай живуть Ґалія Ізмайлова, яка танцює по-узбецьки, Ґоар Ґаспар'ян, яка співає по-вірменськи, Расул Ґамзатов, який пише по-вірменськи. Хай живуть таджицький орнамент, казахська опера, естонська графіка, чукотська різьба. Хай живе велика російська мова, але хай живе і солодкоспівна, незрівняна українська мова!".

Свою статтю закінчує Солоухін посиланням на загальновідому, зобов'язуючу ленінську рецепту: національна формою, соціялістична змістом". І пригадуванням кавказькому опонентові слів з програми КПСС: „Партія не допускає ні ігнорування, ні роздування національних особливостей".

Отже, в офіційній большевицькій політиці відкритого гасла „на знищення Руси-України" ще немає. І навряд чи коли воно буде. Бо проголошувати війну вже поневоленим нароґам немає рації — і небезпечно. Що більше, в програмі виразно сказано, що „процес затирання національних і особливо мовних різниць — довготривалий", що ще через 20 років і далі — при комунізмі — існуватимуть ще окремі мови, нації і культури.

В оцінці підступної большевицької політики найменше треба емоцій і вболівань. І ніколи не треба забувати при цьому, що в добі народження нових держав, які постають на ґрунті місцевого націоналізму, в большевицькому пропаґандивному арсеналі совєтським „національним республікам призначено окреме місце. Їх „суверенність" в плянах кремлівських теоретиків має бути зразком розв'язання національної проблеми для азійських і африканських народів.

В. С-ко

Прибутки з шевченківських імпрез на побудову пам'ятника Т. Шевченкові

Крайовий Комітет Пам'ятника Шевченкові звертається з проханням до всіх місцевих комітетів, організацій, установ, шкіл, товариств, братств і сестрицтв та приватних організаторів Шевченківських імпрез надсилати прибутки з цих імпрез Комітетові Пам'ятника Шевченкові в Ню Йорку на побільшення Фонду Побудови Пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні.

Зокрема звертається до українського громадянства з закликом масово відвідувати ці імпрези та заохочувати до їх відвідин своїх друзів і знайомих з інших національних громад.

Пам'ятаймо, що **висота** фонду, зібраного на Пам'ятник Шевченкові у Вашинґтоні, високо піднесе повагу й гідність цілої української громади в Америці.

У 1961-му році до того вже спричинилися 46 українських громад, від яких Крайовий Комітет Пам'ятника Шевченкові одержав $14,815.00, як прибуток з шевченківських імпрез.

КОМІТЕТ ПАМ'ЯТНИКА ШЕВЧЕНКОВІ
Shevchenko Memorial Committee of America
302 West 13th Street
New York 14, N.Y.

● Славний американський астронавт полковник Джан Г. Ґленн при кінці тижня мав неприємну зустріч із малолітніми юнаками в Арлінґтоні, Вірджінія, які невідповідно поводилися в публічних місцях, і полковник Ґленн ганьбив їх за те, та повчав про правильну поведінку.

Замість квітів на передчасні могили своїх незабутніх друзів
СЕВЕРИНА ЛЕВИЦЬКОГО, ФЕДОРА ДУДКА й НИКИФОРА ГІРНЯКА
складаю 50 долярів
на побудову пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні.
Володимир ДОРОШЕНКО, Філядельфія

В ПЕРШІ РОКОВИНИ СМЕРТИ
бл. п. ДМИТРА ГАЛИЧИНА
колишнього УСС, президента УККА та головного предсідника УНС
в неділю, 25-го березня 1962 р.
о год. 4-ій по полудні
в Церкві св. ЮРА в НЮ ЙОРКУ
буде відправлена
ПОМИНАЛЬНА СЛУЖБА БОЖА
Після Служби Божої в приміщенні НАРОДНОГО ДОМУ в Ню Йорку відбудеться
ПОМИНКОВА ЗУСТРІЧ
присвячена пам'яті ПОКІЙНОГО
До участи в Службі Божій та поминковій зустрічі запрошує родину, знайомих та все українське громадянство
СТЕФАНІЯ ГАЛИЧИН
Дружина

З життя Українського Музичного Інституту в Ню Йорку

Сам початок шкільного року почався сумною подією, а саме, несподіваною смертю нашого невіджалуваного і незабутнього композитора сл. п. проф. М. Фоменка. Він все був повний ентузіязму і запалу до праці, а в цьому році вперше, по довшому часі захотів активніше працювати в УМІ і, увійшовши до управи нашої школи, взяв на себе дуже занедбану ділянку преси — то є: дописи на тему музичного виховання, статті про УМІ, рецензії тощо. На жаль, судилось нам працювати без нього, осталися лише в пам'яті його слова сказані, коли ми прощалися після відбутої конференції: „На все добре".

А праці було і буде все багато, якщо йде про виховання молоді, а спеціяльно про музичне виховання. Треба все наново переконувати наше громадянство, яке велике значення на формування характерів нашої молоді має музичне виховання. Треба шукати способів, щоб молодь, яка вже вчиться, не тратила зацікавлення, щоб наука не була чисто формальністю, але при помочі різних стимулів, як, напр.: часті виступи, спільне музикування, конкурси, спеціяльні курси музичного виховання для молодших, для старших слухання творів наших і чужих композиторів з відповідними поясненнями і т. п., розбуджувала все наново якнайкращі інстинкти молодої душі і розуміння тої величі і краси, що криється в музиці.

Маючи на думці ті завдання, нова управа УМІ в Ню Йорку зробила такі пляни: 1. Нав'язати якнайближчий контакт з батьками учнів, 2. Співпрацювати з молодечими організаціями, передусім з Пластом і СУМ-ом, 3. Урядити концерт для шкіл св. Юрія, 4. Уряджувати щомісячні внутрішні пописи, 5. Через участь учнів УМІ в концертах і академіях виробляти в них почуття обов'язку громадської праці і рівночасно популяризувати ролю УМІ серед громадянства.

Не все можна було в тому короткому часі здійснити, а все таки думаю, що поважний крок в тому напрямі зроблено. Ось найважливіші з наших досягнень:

Батьківський Комітет

Зараз після оформлення нової управи відбулися Збори Батьків, на яких директор нюйоркського УМІ, В. Цісик предложив пляни праці на майбутній шкільний рік. Батьки з признанням висловилися про пляни і подали багато цікавих думок. Вибрано Батьківський Комітет на чолі з панею Н. Хоманчук, який зараз взявся енергійно до праці.

Смичкова Оркестра УМІ

Смичкова Оркестра, якої початки сягають майже десяти років назад, стала сьогодні настільки популярною в Ню Йорку, що годі виконати всі запрошення на виступи. Від початку шкільного року вона брала участь в Літ.-Мистецькому Ярмарку, в інтернаціональній виставці на запрошення О.В. Союзу Українок, на фестивалі української музики і танку в Бруклинському музею, на академії, влаштованій всіми молодечими організаціями Ню Йорку в річницю бою під Крутами. Участь оркестри в дитячій Маскараді УМІ, а тиждень після того у дитячій забаві школи св. Юра, мала свій спеціяльний характер; через впровадження спільного співання коляд всіх присутніх на залі з оркестрою, а також через виконання славної дитячої симфонії Гайдна.

Без сумніву, найбільшим досягненням було влаштування самостійного Концерту Оркестри 2-го грудня 1961 р. Вартість того концерту тим більша, що чистий дохід з нього був призначений на будову пам'ятника Т. Шевченкові у Вашингтоні, а що у розподажі квитків включилися молодечі організації, він став громадською подією. Цим концертом УМІ щераз підкреслив своє громадське наставлення.

Внутрішні пописи учнів

Згідно з настановленим пляном, влаштовано в листопаді і грудні внутрішні пописи, які знайшли гарний відгук і в учителів, і в учнів, і у Батьків. Атмосфера тих пописів неформальна. Родичі з присмністю слідкують за поступами своїх дітей, а учні в невимушених обставинах радо виступають, і що є дуже важливе, слухають виконання своїх товаришів. Невтомний Батьківський Комітет на обох вечорах приготовив смачні перекуски для учнів і Батьків. Після першого попису проф. Грудин виголосив коротке слово про значення науки теоретичних предметів при загалі гри на інструментах, а після другого попису переведено гру музичних загадок. Багато учнів одержало гарні нагороди за влучні відповіді. По закінченні обох пописів родичі і учителі ще довго сиділи, обмінюючися думками.

Коляда

З ініціятиви Батьківського Комітету, учні УМІ вирушили того року колядувати, щоб створити фонд допомоги незаможним учням. Несподівано, коляда увінчалася гарним успіхом і Батьківський Комітет вже розпоряджає деякою готівкою, щоб помогти найбільш потребуючим.

Дитяча Костюмівка

Замість попису в місяці січні, відбулася дитяча Костюмівка, на якій під час виконання сценки „Зима і Весна" діти виконували поодинокі точки на фортепіяні чи скрипці. Костюмівка ця, — це помисл і праця Батьківського Комітету, а головно голови, пані Н. Хоманчук. Учителі, розуміється, помагали в міру своїх спроможностей, а крім того всі родичі дітей, зайнятих у сценці, помагали в підготуванні костюмів, чи дорученнях до буфету, і т. д. Згадую про це тому, що головною ціллю наші імпрези було: щоб і наші діти виростали в своїм окруженні при культурній розвазі, і батьки їх відчули, що наша школа є їхньою школою, і що наша ціль є не тільки вивчення гри на такому чи іншому інструменті, але також виховання молоді, а зокрема, музичне виховання наших дітей.

Пляни на майбутнє

Перед нами ще все стоїть не досить розв'язане питання взаємин з молодечими організаціями, і взагалі з громадськими організаціями. Далі мусимо ствердити, що в нашій пресі справа музичного виховання нашої молоді, все ще стоїть білою сторінкою і в цій справі треба конечно знайти способи, щоб цю прогалину заповнити.

Безпосередню перед нами дальші місячні пописи, на яких радо вітаємо всіх гостей, які цікавить наша праця і праця наших учнів.

25-го березня відбудеться великий Концерт УМІ в школі св. Юра, дохід з якого призначений на будову Духовної Семінарії в Стемфорді, а далі річні публічні пописи і кінцеві іспити.

Закінчення

Така наша праця і такі пляни в десятиліття існування Українського Музичного Інституту в Ню Йорку. За цей час ми потеряли втрату двох великих мужів: сл. п. проф. Р. Савицького і сл. п. проф. М. Фоменка. Їх втрата утруднює незвичайно нашу працю, але рівночасно і зобов'язує нас до ще більшої завзятости у виконуванні так важливої роботи, якою є музичне виховання української молоді. Я певний того, що Вони приглядаються нашій праці і немов чую слова Миколи Олексієвича: „На все добре".

Володимир Цісик

Пам'яті полк. Романа Долинського

Дня 13-го березня 1961 р. помер в Ню Йорку бл. п. полк. Роман Долинський.

У посмертних згадках про нього в пресі писали тільки про його діяльність як військовика та про його працю у комбатантських організаціях. Про його суспільно - громадську працю не згадав ніхто.

Поминаючи його у перші роковини смерти, хотілося б хоч кількома рисками змалювати також його працю на цьому секторі нашого життя.

З пок. полк. Долинським познайомився я у досить цікавих обставинах.

У 1946 р. приїхав був до Італії голова КУК о. д-р Василь Кушнір з Канади для відвідин табору полонених у Ріміні.

З нагоди того приїзду відбулась у приміщенні українського командата табору, мойора С. Яськевича нарада, на яку я був теж запрошений. Взяти участь в нараді міг я тільки завдяки тому, що ад'ютант табору, пор. Лисяк, дуже спритно перепакував мене через входову браму, перебравши за дивізійника.

Після наради відбувся концерт таборової оркестри, і я туди теж пішов.

Щоб, одначе, англійські старшини з команди табору, які теж були на концерті, не пізнали в мені сторонню особу, полк. Долинський посадив мене між своїх офіцерську блюзу. На ній було багато військових відзначень, і я мав сумнів, чи це мене не розконспірує. Полк. Долинський запевнив мене, що хоч моє лице й замолоде для таких відзначень, деконспірації не мас чого боятись.

Незабаром після того я з своєю частиною виїхав до Англії. І тут вже вдруге стрінувся я з полк. Долинським, по приїзді Дивізії до Англії.

Покійний зараз після приїзду відновився в роботу СУВ, наперед серед дивізійників в їх таборах, а коли вони були демобілізовані і вплилися в існуючі клітини СУВ або створили нові клітини, — продовжував свою діяльність в тих клітинах.

Багато завдячує йому, зокрема, Відділ СУВ в Болтоні, де він поселився і, хоч працював фізично, завжди знаходив час на те, щоб цікавитись справами свого Відділу, членом управи якого був безперервно.

Завдяки своїй активній праці та особистим вальорам його обрано головою Окружної Ради СУВ для Середущої Англії з осідком в Манчестері.

На тому становищі перебував полк. Долинський кілька років і не одне добре діло для розвитку СУВ зробив.

Але може найбільші заслуги належать Покійному як членові Ради СУВ. Членом Ради він був аж до свого виїзду до Америки, займаючи в ній пост одного із заступників голови СУВ.

Часи, коли полк. Долинський був членом Ради СУВ, були часами великого росту організації, але при тому й часами великих труднощів.

Ці труднощі були причиною того, що дуже часто засідання Ради СУВ відбувалися в досить рухливій атмосфері, яка іноді загрожувала експльозією.

У всіх таких випадках полк. Долинський приймав на себе ролю медіятора. Своїми виступами — зрівноваженими й надиханими почуттям відповідальности за долю установи — йому завжди вдавалося обнизити температуру нарад, а потім у запропонованій ним резолюції знайти такий вихід із ситуації, який був сприйнятний для всіх сторін.

Ця коротенька згадка про особу пок. полковника нехай буде грудкою землі на його могилу від людини, що цінила його як громадського діяча і вважала за свого приятеля.

Теодор Данилів.

УСК Ню Йорк підсумував Зборами ще один рік успішної праці

Ню Йорк. — Минулої суботи, 17-го березня ц.р., відбув Український Спортовий Клюб Ню Йорк у своїй домівці чергові Загальні Збори на порозі п'ятнадцятого року свого існування. На цих зборах, якими проводили д-р Василь Жовнір та Зенон Корчинський, як предсідники і Роман Лисняк, як секретар, понад 70 присутніх членів вислухали звітів Управи про успішний під кожним оглядом минулий рік праці Клюбу. УСК продовжував свою працю над фізичним вихованням молоді; активної в численних ланках, та удержував свою репрезентаційну футбольну дружину. Фінансовий звіт виказав $35,-326.84 приходів та $6,723.97 чистого прибутку. За звітовий рік УСК зменшив суму моргеджу на закупленому майданні на $7,062.00 до суми $46,-191.00 та сплатив інші зобов'язання на суму $1,218.12 і видав на удержання першої футбольної дружини $18,163.-53. Уступаючій Управі на чолі з головою д-ром Іван Серантом висловлено подяку за виконану працю та уділено абсолюторію. Нову Управу під проводом м-гра Петра Григоровича, як голови, вибрано в такому складі: Роман Лисняк і Степан Качмарський — заступники голови, Тарас Триш — секретар, Евген Лисняк і Антін Савицький — перший і другий скарбники, Михайло Лев і Степан Кордуба — господарі, д-р Іван Серант — реф. зв'язків і делегат до Ліґи, Евген Луцький — книговод, та М. Собенко, В. Костюк, В. Зазульскевич, О. Кудрик, С. Кіра, і д-р М. Жигалович — члени Управи. Також вибрано вперше Раду Директорів з зміненим правильником у такому складі: інж. М. Лепкалюк, д-р В. Барвіцький, д-р Я. Восвідка, д-р Я. Рожанковський, д-р О. Любчак, д-р Р. Олесницький, З. Корчинський, інж. А. Сумик, д-р І. Сумик, адв. І. О. Флис, дир. С. Конашевич, Е. Куровицький, Ю. Вачинський, І. Кершиловський, К. Стасюк, д-р І. Макаревич, М. Мороз, В. Мороз, Р. Скоробогатий, д-р В. Одинський, д-р І. Серант, С. Вардигула, м-гр М. Гаврилюк, В. Кузьминський, Іван Винник і Р. Лисняк. Провідників поодиноких ланок має визначити сама Управа. На зборах обговорювано теж справу пресових звідомлень про працю Клюбу та відбуті змагання, стверджуючи потребу наладнання цієї важної ділянки для більшої популяризації спорту і праці самого Клюбу.

Декому в альбом

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ли найглибше свій край і Данте, і Шевченко, і польські патріоти. На вигнанні зродився плян Гарібальді і на чужині спритний Ленін усвідомив собі рабські інстинкти своєї московської раси. Без візиду до Голляндії трудно уявити собі реформи Петра I-го. Треба відійти від дрібниць щоденщини, щоб побачити велікість.

Це велика англосаксонська раса в звичаї мас висилати своїх дітей на чужину, щоб пізнали чуже, а найважніше — оглянули своє ззовні. Оповідають, що то мати підповіла Кіплінгові, поетові британського розмаху, один з його найсильніших рефренів:

"What do they know of England,
Who only England know?.."

А ось довший та вимовний уривок, що його можна б записати в альбом державним мужам Заходу, як коментар до їх сучасної політики супроти Росії:

„Микола І-ий, цей олив'янокий німець, вихований в стайнях і касарнях, тридцять літ сплющував життя на велетенських просторах... Назовні видавалася Росія найсильнішою державою в Европі. Врешті найефектовнішим посувом її було згноблення угорської революції в 1848-му році. Коли в 1849 р. від військ Пашкевича надійшла депеша до Миколи „Угорщина є коло стіп Вашої Цісарської Величности", володар Росії міг думати, що так станеться колись і з цілою Европою.

Однак, був в Европі великий грач держава раси, що поняття розуму - орієнтації завжди сполучувала з поняттям зручности виконання. В четвертому році по марші Пашкевича на Угри, Англія і Франція оповістили війну Росії Миколи I-го... Грім гармат коло предавнього Херсонесу (Севастополя), коло козацького Козлов-города (Евпаторії) з місяця на місяць (1854-1855) усе виразніше виявляв світові правдивий образ Росії..

Величезна Росія, що її тінь лягала ще недавно на цілій політиці Европи, тепер не могла скинути з Таврійського півострова воєнної англо-французької експедиції. Струє Кримської війни показав, що під адміністративно-воєнною системою ховалася сильніша від неї система крадежі і продажности. Цар очунявся, проте очі тільки тоді, коли його обудили гарматні стріли в Севастополі й Евпаторії. Довколо нього все мовчало. Злодійство він мав під боком, скрізь були надуживання. Тут скрізь були позапинані гудзики і ковнірі, а тим часом там, на півдні, гинули армії, тонули кораблі, гриміли гармати, лилася кров.

3-го березня 1855 року, отримавши відомості про невдачу ген. Хрульова під Евпаторією, цар кличе свого улюбленого лікаря, німця Мундта, і каже йому:

— Направити те, що виявила ця війна, я вже не маю змоги і тому мушу вмерти. Я покликав тебе, щоб ти дав мені отруту.

...4-го березня труп царя під впливом сильної отрути вже почав розкладатися.

За рік сер Гренвіл, англійський амбасадор в Росії, міг спокійно вітати нового монарха, зляканого й слабодухого Олександра II-го".

І. Смолій.

СССР домагається від ЗДА залишення Південного В'єтнаму на призволище

Москва. — Совєтський уряд проголосив декларацію, в якій боронить комуністичну диверсію і агресію в Південному В'єтнамі, як „в'єтнамський національний визвольний рух" та домагається від Америки відкликання всіх її збройних сил і розв'язання недавно встановленого там головного командування. Совєт. декларація закидає Америці, що вона веде „невиповіджену війну" проти „в'єтнамських патріотів", ні словом не згадуючи про те, що ті „патріоти" є організовані, вишколені й озброювані з комуністичному Північному В'єтнамі. Водночас з тією заявою Совєти вислали нову ноту до Британії з пропозицією вжити спільну акцію супроти ЗДА, щоб спонукати Америку шанувати постанови Женевської конференції з 1954, за якими встановлено тоді поділ В'єтнаму на дві частини В'єтнам і заборонено вводити до них збройні та чужинецьке військо. ЗДА й Південний В'єтнам тоді Женевського договору не підписали. СССР розіслав свою теперішню заяву всім членам тієї Женевської конференції з 1954 року, якими були ЗДА, Британія, Франція, комуністичний Китай, Лаос, Камбоджа, Північний В'єтнам і Південний В'єтнам. Британія вже відкинула раз подібну совєтську ноту, вказавши на справжнього винуватця ниніщньої війни в Південному В'єтнамі — комуністів.

Зі спорту

БЛИСКАВИЧНИЙ СІМКОВИЙ ТУРНІР

„ЛЕВИ" — ГАНЗА 1 : 0.

Шикаго, Ілл. — 25-го лютого відбувся тут при Евйю Арм'рі Блискавичний Сімковий Турнір по закінченні Зимового Сім-Тижневого Турніру. Питомим в блискавичному турнирі те, що тут гра ролю не лише відношення воріт, але також і кількість ... Гра тривав лише 16 хвилин. Дружина, що виграє, автоматично авансує до дальших компетенцій, а та, яка програє, відпадає.

„Леви", хоч виступили в резервовому складі, перемогли Ганзу 1:0 зі стрілу Стахровського та завкваліфікувалися до дальших змагань при Рамс. У „Левах" вступив вперше Юрій Романенко по звільненні із військової служби. Крат, заступив повністю на воротах відсутнього воротаря Кашубу.

Петро Головатий

ЛЕЩЕТАРСЬКІ ЗМАГАННЯ

Вілмінгтон, Н.Й. — В неділю 18-го ц.м., у Вайт Фейс, біля Вілмінгтону, Н. Й., відбулись при чудовій погоді лещетарські змагання за першенство Української спортової централі Америки і Канади. Змагання влаштував Карпатський Лещетарський Клюб в Ню Йорку. Першунами вийшли: Мотря Воєвідка з Ню Йорку, яка здобула перше місце в усіх трьох жіночих конкуренціях, Теодор Ступницький із Сиракюз, Н.Й., що здобув перше місце в крутобігу, Ігор Березовський з Торонта, першун у з'їздовому бігу, та Степан Мазяр, також з Торонта, першун у комбінації. Провідником змагань був Ярослав Рубель, головним суддею інж. Богдан Рак, суддею мети Ярослав Вижницький.

● Єгипетський міністер культури перепросив американського амбасадора за загадто поквапну й необережну заяву, що з уваги на брак певности щодо цілости староєгипетських пам'яток, які тепер виповичені американським музеєм, прийдеться їх забрати геть. Єгипетський міністер обурювався, що „пропав" безцінності вартости скрипт фараонів. Виявилось, що скрипт не пропав, а його не доглянули. В новій заяві міністра сказано, що стверджено, що скарби в ЗДА „так само безпечні, як у нас".

● Совєти мають 10 готових атомових човнів — заявив в британській палаті громад цивільний лорд адміралтейства, Аллен Орр-Івінг. Він твердив на основі даних британської морської розвідки, що ті совєтські атомові ...

● Фаховий англійський летунський журнал „Флайт" гостро критикує американських військові кола за проводження у таїні деяких сателітних летів і не виявлювання всім — отже й большевикам — висліду деяких штучних сателітів. „Співіснувальні" англійці бояться, що коли в 1960 році літак У-2 Франсіса Пауерса спричинився до розбиття пізнішої конференції „на вершинах" у Парижі, то й тепер ції спроби з придатністю штучних сателітів для військових цілей можуть „покоординувати" Женевські конференції розброєння, яка і так не має ніякого практичного значення.

ТАРЗАН, ч. 4807. Джюн оска ржус!

Джюн Лейвер оповіла про лови на горилу і про те, як боязство її чоловіка спричинило смерть білого ловця.

— Не оскаржуйте його так сильно, — пропонував Тарзан. — Численні чоловіки лякаються, коли вперше знайдуться в небезпеці.

— Можливо, — відповіла Джюн, — але скільки людей мають на своєму сумлінні смерть людини?